

Socialförsäkringsutskottets betänkande 2019/20:SfU19

Pensioner

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden, som rör inkomstgrundad ålderspension, garantipension, bostadstillägg och efterlevandepension.

I betänkandet finns sex reservationer (SD, C, V, KD).

Behandlade förslag

Cirka 30 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2019/20.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Utskottets överväganden	6
Inkomstgrundad ålderspension	6
Garantipension och bostadstillägg	12
Efterlevandepension	16
Reservationer	17
1. Inkomstgrundad ålderspension, punkt 1 (SD)	17
2. Inkomstgrundad ålderspension, punkt 1 (C)	18
3. Inkomstgrundad ålderspension, punkt 1 (V)	18
4. Inkomstgrundad ålderspension, punkt 1 (KD)	20
5. Garantipension och bostadstillägg, punkt 2 (C)	21
6. Garantipension och bostadstillägg, punkt 2 (V)	22
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	23
Motioner från allmänna motionstiden 2019/20	23

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Inkomstgrundad ålderspension

Riksdagen avslår motionerna

2019/20:450 av Hillevi Larsson (S),

2019/20:587 av Ida Gabrielsson m.fl. (V) yrkandena 1–5,

2019/20:629 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkande 5,

2019/20:1076 av Sten Bergheden (M) yrkandena 1 och 2,

2019/20:1695 av Johnny Skalin (SD),

2019/20:1722 av Helena Bouveng (M),

2019/20:2582 av Ann-Britt Åsebol (M),

2019/20:2990 av Hans Eklind m.fl. (KD) yrkandena 1, 4, 7 och 8,

2019/20:3105 av Ebba Busch Thor m.fl. (KD) yrkandena 14 och 15 samt

2019/20:3250 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkandena 15 och 16.

Reservation 1 (SD)

Reservation 2 (C)

Reservation 3 (V)

Reservation 4 (KD)

2. Garantipension och bostadstillägg

Riksdagen avslår motionerna

2019/20:587 av Ida Gabrielsson m.fl. (V) yrkandena 6 och 8,

2019/20:855 av Mikael Strandman (SD),

2019/20:1079 av Sten Bergheden (M),

2019/20:1203 av Isak From och Åsa Karlsson (båda S),

2019/20:1275 av Lars Beckman (M),

2019/20:1820 av Sten Bergheden (M) och

2019/20:3250 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkande 23.

Reservation 5 (C)

Reservation 6 (V)

3. Efterlevandepension

Riksdagen avslår motion

2019/20:3039 av Serkan Köse (S).

Stockholm den 26 mars 2020

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Rikard Larsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Rikard Larsson (S), Solveig Zander (C), Nooshi Dadgostar (V), Hans Eklind (KD), Linda Lindberg (SD), Karolina Skog (MP), Fredrik Lundh Sammeli (S), Mats Green (M), Josefin Malmqvist (M), Magdalena Schröder (M), Maria Stockhaus (M), Christer Nylander (L), Anna Johansson (S), Anna-Caren Säterberg (S), Lawen Redar (S), Carina Ståhl Herrstedt (SD) och Magnus Persson (SD).

Redogörelse för ärendet

I detta betänkande behandlar utskottet ett flertal motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2019/20. Yrkandena rör bl.a. en utredning av pensionsystemet som helhet, nivån och beräkningen av försäkringstid i garantipensionen, förmögenhetsberäkningen i bostadstillägget samt behovet av omställningspension för personer som har fyllt 65 år.

En redovisning av de behandlade yrkandena finns i bilagan.

Utskottets överväganden

Inkomstgrundad ålderspension

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden, som rör bl.a. en utredning av pensionssystemet som helhet, delning av pensionsrätter och information om pensioner.

Jämför reservation 1 (SD), 2 (C), 3 (V) och 4 (KD).

Gällande ordning

Den inkomstgrundade ålderspensionen omfattar inkomstpension och premiepension. Systemen bygger på livsinkomstprincipen, dvs. det är den enskildes samlade livsinkomst som styr den framtida pensionen. Den inkomstgrundade ålderspensionen intjänas individuellt. Faktorer som arbetslivets längd och antalet arbetade timmar är avgörande för pensionsutfallet. Även om pensionssystemet är baserat på livsinkomsten görs i vissa fall avsteg från denna princip, t.ex. när det gäller pensionsrätt för studier och pensionsrätt för barnår som ges till föräldrar. I dessa situationer kompenseras den enskilde för inkomstbortfallet.

Inkomst- och premiepensionssystemen är finansiellt skilda från statens budget och hanterar sina egna inkomster och utgifter. Försäkringstagare får pensionsrätter som ger rätt till pensionsutbetalningar. Utbetalningarna finansieras genom allmän pensionsavgift, arbetsgivaravgift och statlig ålderspensionsavgift.

Regelverket för den inkomstgrundade ålderspensionen finns i 58–64 kap. socialförsäkringsbalken (2010:110), förkortad SFB. Pensionsrätten räknas fram årligen på den pensionsgrundande inkomsten och det pensionsgrundande beloppet, vilka utgör pensionsunderlaget (58 kap. 5 § SFB). Vid beräkningen av den pensionsgrundande inkomsten respektive det pensionsgrundande beloppet tas inte inkomst som överstiger 7,5 inkomstbasbelopp under ett intjänandeår med, det s.k. intjänandetaket (59 kap. 4 § och 60 kap. 5 § SFB).

Enligt lagen (1994:1744) om allmän pensionsavgift ska den försäkrade på inkomst av anställning och annat arbete, på upp till 8,07 inkomstbasbelopp, betala 7 procent i allmän pensionsavgift. Den försäkrade får emellertid en skattereduktion på motsvarande belopp, vilket gör att de allra flesta i praktiken inte behöver betala avgiften.

Arbetsgivare betalar en pensionsavgift på 10,21 procent av varje anställds lön, även på den del av lönen som överstiger 8,07 inkomstbasbelopp, vilket regleras i 2 kap. socialavgiftslagen (2000:980). I 3 kap. samma lag regleras avgiften för egenföretagare. På pensionsgrundande inkomst som inte är

underlag för arbetsgivaravgifter, t.ex. sjukpenning och dagpenning från arbetslöshetskassa, betalas i stället statlig ålderspensionsavgift på 10,21 procent, vilket regleras i lagen (1998:676) om statlig ålderspensionsavgift. När det gäller bl.a. inkomstrelaterad sjuk- och aktivitetsersättning uppgår avgiften till 18,5 procent.

Pensionsrätten inom inkomstpensionen uppgår till 16 procent av pensionsunderlaget (61 kap. 6 § första stycket 1 SFB). Pensionsrätten bokförs årligen på ett inkomstpensionskonto, vars värde utgör pensionsbeholdningen. Pensionsbeholdningen ligger till grund för beräkning av det årliga uttaget av inkomstpension. Pensionsrätten inom premiepensionen uppgår till 2,5 procent av pensionsunderlaget (61 kap. 6 § första stycket 2 SFB). Pensionsrätterna kan placeras aktivt i olika fonder som tillhandahålls på Pensionsmyndighetens fondtorg. Om inget val görs sker automatisk placering i statens fondportfölj AP7 Såfa.

Pensionsåldern är flexibel. Inkomstgrundad ålderspension kan tidigast tas ut från 62 års ålder (56 kap. 3 § SFB). Någon övre åldersgräns finns inte.

En anställd arbetstagarare har rätt att arbeta fram till 68 års ålder men får arbeta längre om arbetsgivaren går med på det, vilket regleras i lagen (1982:80) om anställningsskydd.

Vissa förmåner och beräkningar som anges i socialförsäkringsbalken ska knytas till en särskild ålder (riktålder för pension) som beräknas för varje år (2 kap. 10 a § SFB). Den beräknade riktåldern för pension ska gälla för det sjätte året efter beräkningsåret (2 kap. 10 c § SFB).

Den som är gift eller har en registrerad partner kan välja att överföra hela premiepensionsrätten som har fastställts för ett år till sin make eller registrerade partner. Pensionsrätter överförs tills vidare om inget annat anges i anmälan (61 kap. 11–16 §§ SFB). Mottagaren får i dag 94 procent av det belopp som överförs, medan resterande 6 procent fördelas mellan samtliga pensionssparare som s.k. arvsvinst (64 kap. 44 § SFB).

Tjänstepensionen är den del av pensionen som betalas av arbetsgivaren. Tjänstepensionen bestäms i ett kollektivavtal mellan arbetsgivare eller arbetsgivarorganisation och fackförbund. De fyra största avtalen är ITP (privatanställda tjänstemän), avtalspension SAF-LO (privatanställda arbetare), KAP-KL och AKAK-KL (bl.a. kommunanställda) samt PA 16 (statligt anställda).

Motionerna

Sten Bergheden (M) begär i motion 2019/20:1076 yrkande 1 ett tillkännagivande om att det i pensionssystemet i högre grad måste löna sig att ha arbetat. Enligt motionären är det inte rimligt att en person efter ett helt arbetsliv inte får mycket mer i pension än en person som varit arbetslös. Många i arbetsför ålder oroar sig för att pensionen inte ska räcka i framtiden, samtidigt som dagens äldre har fått det tuffare i det nuvarande pensionssystemet. Enligt motionären sänker detta tilliten till systemet, vilket är olyckligt när det funge-

rar bra finansiellt. I yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om en extern utredning som utvärderar pensionsreformen i sin helhet. Motionären anför som skäl att pensionssystemet behöver förändras så att det i högre grad lönar sig att ha arbetat. För detta ändamål bör en fullständig utvärdering av systemet göras av utomstående experter.

I motion 2019/20:1722 av Helena Bouveng (M) begärs ett tillkännagivande om delade pensionspoäng. Motionären anser att det bör utredas vilka effekter det får om pensionspoäng, intjänade under tid då makar har omyndiga gemensamma barn, delas lika.

I motion 2019/20:2582 av Ann-Britt Åsebol (M) begärs ett tillkännagivande om behovet av mer flexibilitet och förbättrad information vid val av tjänstepensionsuttag. Enligt motionären gör det krångliga systemet att många inte gör ett aktivt val eller väljer utan att förstå konsekvenserna. Motionären efterfrågar därför bättre information om valens konsekvenser och pensionens olika delar. Motionären anser också att det bör vara möjligt att göra uppehåll i utbetalningar och förändra utbetalningstiden i tjänstepensionen.

I kommittémotion 2019/20:629 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkande 5 begärs ett tillkännagivande om att riva upp reformen om ny och högre riktålder för pension. Enligt motionärerna finns det ingen gemensam pensionsålder som lämpar sig för alla individer och alla yrkesgrupper. Motionärerna anser att en högre pensionsålder bör åstadkommas genom en betydligt högre grad av flexibilitet och med riktade incitament snarare än med tvång.

I motion 2019/20:1695 av Johnny Skalin (SD) begärs ett tillkännagivande om att risksäkra AP7 Såfa. Motionären anför som skäl att pensionssparare som avstår från aktiv placering inte bör få sitt kapital placerat i högriskaktiefonder.

I kommittémotion 2019/20:3250 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkande 15 begärs ett tillkännagivande om att låta pensionsrätter delas rakt av mellan föräldrarna under småbarnsåren, då den obetalda arbetsbelastningen är extra ojämn. Enligt motionärerna bidrar en ojämsälld arbetsmarknad kraftigt till ojämsällda pensioner. För att uppnå jämsällda pensioner behöver både arbetslivet och familjelivet bli jämsälld. I yrkande 16 begärs ett tillkännagivande om att ge Pensionsmyndigheten i samverkan med berörda parter ett informationsuppdrag om livsinkomst. Motionärerna anser att var och en ska få göra egna val men menar att det krävs information om hur beslut påverkar ens framtida ekonomi. I uppdraget ska det privata pensionssparandets roll för egenföretagare inkluderas.

Ida Gabriellsson m.fl. (V) begär i kommittémotion 2019/20:587 yrkande 1 ett tillkännagivande om en parlamentarisk utredning med uppdrag att skapa ett mer förutsägbart, jämlikt och jämsälld pensionssystem. Systemet bör bygga på en inkomstprincip men även ha en mer omfördelande roll. En av de viktigaste orsakerna till skillnaden mellan kvinnors och mäns pensioner är att kvinnor tar större ansvar för barn och hem, vilket leder till högre sjukfrånvaro, längre föräldraledighet, sämre karriärmöjligheter och större andel deltidarbete, vilket i sin tur leder till inkomstbortfall. Även löneskillnader i sig är en orsak. Inkomstbortfall är också i princip omöjligt att ta igen för den som inte

vistats i Sverige tillräckligt länge för att kvalificera sig för full pension, oavsett om personen har arbetat under hela tiden. Vidare anser motionärerna att lösningen med en pensionsgrupp som står över partipolitiken hindrar nödvändiga reformer. I yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om höjda inbetalningar till pensionssystemet. Motionärerna anför att huvudorsaken till att pensionssystemet ger låga pensioner är att pensionssystemet är underfinansierat, inte att pensionsåldern är för låg. En höjning av pensionsinbetalningarna bör göras retroaktivt så att pensionsrätterna för dagens pensionärer räknas upp på samma sätt som för de som förvärvsarbetar i dag. De fördelningspolitiska konsekvenserna av en sådan höjning bör utredas så att de med lägst pensioner inte missgynnas. I yrkande 3 begärs ett tillkännagivande om att pensionsavgiften vid föräldraledighet, vård av barn, sjukfrånvaro och arbetslöshet bör beräknas på bakomliggande inkomst och inte på utbetald ersättning. I yrkande 4 begärs ett tillkännagivande om att avgiften till premiepensionssystemet i framtiden bör tillföras inkomstpensionssystemet. Enligt motionärerna är premiepensionssystemet ett misslyckande som bl.a. inneburit att finansiella institut varje år ges tillgång till miljarder som de kan ta ut vinst från genom höga avgifter. I yrkande 5 begärs ett tillkännagivande om en utredning av hur den automatiska bromsen kan ersättas med ett system där beslut om sänkta pensioner tas i riksdagen. Vid lanseringen av det nuvarande systemet försäkrades att den automatiska balanseringen endast skulle slå till i extremfall, men sedan 2010 har den aktiverats tre gånger. Motionärerna anser att ett ”robust” system är en klen tröst för de som inte kan leva på sin pension och som även i framtiden får räkna med sänkta pensioner under dåliga år.

Ebba Busch Thor m.fl. (KD) begär i partimotion 2019/20:3105 yrkande 14 ett tillkännagivande om att premiepensionen automatiskt ska delas lika mellan föräldrar med gemensamma barn som inte har fyllt tolv år. I yrkande 15 begärs ett tillkännagivande om att slopa det avdrag som görs vid överföring av premiepension.

Yrkanden motsvarande de som återgetts i föregående stycke framställs även i kommittémotion 2019/20:2990 av Hans Eklind m.fl. (KD) yrkandena 7 och 8. I denna motion begärs vidare i yrkande 1 ett tillkännagivande om ett seniorvänligt samhälle där alla kan åldras i trygghet och värdighet. En sammanhållen politik med inriktning mot de äldre i samhället får inte och kan inte bara handla om vård och omsorg. Det friska åldrandet, att se äldre som en resurs och att ha ett väl fungerande samspel mellan generationer är lika viktiga beståndsdelar. Det offentliga insatser ska medverka till detta. I yrkande 4 begärs ett tillkännagivande om att öka drivkrafterna för ett längre yrkesliv. Motionärerna anser att det är naturligt att pensionsåldern justeras upp när medellivslängden ökar. För de som är 69 år eller äldre och fortsätter att arbeta anför motionärerna att det bör införas ytterligare skattelättnader för att stärka incitamenten och möjligheterna att stanna kvar längre på arbetsmarknaden. Enligt motionärerna finns vidare anledning att se över vad som kan göras för att tidigarelägga inträdet på arbetsmarknaden, bl.a. genom en s.k. examensbonus.

Hillevi Larsson (S) begär i motion 2019/20:450 ett tillkännagivande om information till nyblivna pensionärer. Enligt motionären skulle fler kunna tillvarata sina rättigheter om information om gällande regelverk skickades ut till alla nyblivna pensionärer.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har tidigare betonat att det är av stort värde för de försäkrade att pensionssystemet är tryggt, förutsebart och långsiktigt. Pensionsöverenskommelsen bör därför värnas för att säkerställa att pensionssystemet vilar på en stabil grund. De partier som står bakom pensionsöverenskommelsen har också genom Pensionsgruppen i uppgift att vårda pensionssystemet. Sedan några år tillbaka genomför Pensionsgruppen en översyn av såväl inkomst- som premiepensionssystemet.

Pensionsgruppen enades den 5 mars 2020 om en överenskommelse för att höja pensionerna 2021. Bakgrunden till beslutet är att gruppen anser att det s.k. respektavståndet behöver öka. Med respektavståndet avses skillnaderna i pensionsinkomster mellan de pensionärer som arbetat och tjänat in pensionsgrundande inkomster och de som helt saknar sådana inkomster och därmed uppbär garantipension och bostadstillägg. Pensionsgruppen konstaterar att skillnaderna är relativt små för de som haft mer begränsade inkomster trots ett långt arbetsliv. Överenskommelsen innebär att pensionerna ska höjas genom en ny förmån, ett pensionstillägg, som ska kunna lämnas med maximalt 600 kronor per månad. Förslaget återfinns i promemorian Inkomstpensionstillägg (Ds 2020:7) som för närvarande är föremål för remissbehandling.

I övrigt gäller som centrala utgångspunkter för Pensionsgruppens arbete att fler kommer i arbete och att arbetslivet blir längre och mer hållbart, för att upprätthålla pensionsnivåerna på kort och lång sikt. Som ett led i detta arbete har åldern för arbetstagarens rätt att kvarstå i anställning per den 1 januari 2020 höjts från 67 till 68 år och kommer den 1 januari 2023 att höjas ytterligare till 69 år. Även lägsta ålder för uttag av allmän pension höjdes den 1 januari 2020 från 61 till 62 år och kommer den 1 januari 2023 att höjas ytterligare till 63 år. Samtidigt infördes ett nytt åldersbegrepp, en s.k. riktålder, i socialförsäkringsbalken. Riktåldern följer medellivsålderns utveckling och är avsedd att styra de pensionsrelaterade åldersgränserna i pensionssystemet och i angränsande trygghetssystem. Den ska beräknas första gången 2020 men tillämpas först 2026.

Även avgiften till pensionssystemet har betydelse i sammanhanget. Pensionsavgiftens nivå är därför en sak som Pensionsgruppen ska analysera vidare inom det arbete som pågår.

För att uppnå ett mer inkluderande och åldersoberoende synsätt i arbetslivet samt identifiera hinder och hitta möjligheter för att bättre kunna tillvarata äldres kunskap och erfarenhet, har en delegation för främjande av äldre arbetskraft inrättats av regeringen (dir. 2018:83). Datumet för slutredovisning är bestämt till den 1 oktober 2020.

När det gäller Pensionsgruppens översyn av premiepensionssystemet är utgångspunkten att systemet ska behållas men att det måste reformeras för att ge bättre trygghet och högre framtida pensioner. I ett första steg infördes den 1 november 2018 hårdare krav på de fonder som finns i dagens system. I ett andra steg lämnades i november 2019 ett utredningsförslag på regelverk för ett nytt, kontrollerat och upphandlat fondtorg samt på en reglering av en ansvarig myndighet (SOU 2019:44). Arbetet ska slutredovisas den 31 december 2020. Frågan om risknivån i förvalet i premiepensionssystemet är föremål för beredning inom Regeringskansliet (Finansdepartementets promemoria Förvalsalternativet inom premiepensionen, Fi2020/00584/FPM).

Mot bakgrund av analysen av pensionerna ur ett jämställdhetsperspektiv i rapporten Jämställda pensioner (Ds 2016:19) finns en handlingsplan för jämställda pensioner. I handlingsplanen är frågan om fördelning av pensionsrätter föremål för överväganden i den pågående pensionsöversynen; bl.a. nämns regelförenklingar för överföring av premiepensionsrätter, utredning av möjlighet till överföring för sambor och eventuellt omprövning av skälen mot delning av pensionsrätter. Vidare är förbättringen av grundskyddet en mycket viktig del av Pensionsgruppens arbete för att, på både kort och lång sikt, minska skillnaderna mellan mäns och kvinnors pensioner.

De förändringar som har utretts och de som nu utreds innebär inte att de grundläggande principerna i pensionssystemet ifrågasätts. Att behålla dessa är tvärtom, som utskottet tidigare har framhållit, av stor betydelse för långsiktigheten i pensionssystemet. Pensionsgruppens uppdrag innebär en omfattande genomlysning av pensionssystemet och dess utvecklingsmöjligheter. Det betyder att ett flertal av de frågor som tas upp i motionerna även är föremål för överväganden inom Pensionsgruppen. Därutöver kan konstateras att lagändringar under innevarande år har trätt i kraft på vissa av de områden som berörs i motionerna. Mot denna bakgrund anser utskottet att det saknas skäl för riksdagen att göra ett tillkännagivande med anledning av motionsyrkandena.

En central uppgift för Pensionsmyndigheten är att verka för att samtliga pensionssparare och pensionärer, såväl kvinnor som män, ska få en samlad bild av hela sin pension. Pensionsmyndigheten har i regleringsbrevet för 2020 fått i uppdrag att utvärdera effekterna av de insatser som har gjorts inom ramen för myndighetens informationsuppdrag. Regeringen har vidare gett Pensionsmyndigheten i uppdrag att särskilt utvärdera hur dess informationsinsatser har bidragit till förlängning av arbetslivet och ökat arbetsutbud. Uppdragen ska redovisas till regeringen senast den 4 maj 2020 respektive den 9 oktober 2020. Utskottet ser därför inte något skäl för riksdagen att göra ett tillkännagivande om ytterligare informationsinsatser angående pension i nuläget.

Mot bakgrund av det anförda avstyrks motionerna 2019/20:1076 (M) yrkandena 1 och 2, 2019/20:1722 (M), 2019/20:2582 (M), 2019/20:629 (SD) yrkande 5, 2019/20:1695 (SD), 2019/20:3250 (C) yrkandena 15 och 16, 2019/20:587 (V) yrkandena 1–5, 2019/20:2990 (KD) yrkandena 1, 4, 7 och 8, 2019/20:3105 (KD) yrkandena 14 och 15 samt 2019/20:450 (S).

Garantipension och bostadstillägg

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden som rör bl.a. nivån och beräkningen av försäkringstid i garantipensionen samt förmögenhetsberäkningen i bostadstillägget.

Jämför reservation 5 (C) och 6 (V).

Gällande ordning

Garantipension får lämnas till en försäkrad som är född 1938 eller senare om han eller hon har en försäkringstid om minst tre år (55 kap. 10 § och 67 kap. 2 § SFB). För den som är ogift och helt saknar inkomstgrundad ålderspension eller endast har en låg sådan ges garantipension med maximalt 2,181 prisbasbelopp. För den som är gift är motsvarande högstanivå 1,951 prisbasbelopp.

Garantipension till den som är född 1937 eller tidigare ges som kompensation för bortfall av folkpension i form av ålderspension, pensionstillskott och särskilt grundavdrag (55 kap. 9 § och 66 kap. 2 § SFB). För den som är ensamstående ges garantipension under 2020 med högst 8 799 kronor per månad och för den som är gift med högst 7 861 kronor.

Garantipension kan tidigast tas ut fr.o.m. 65-årsdagen (67 kap. 4 § SFB). Garantipensionen är bosättningsbaserad. För att få full sådan pension krävs bosättning i Sverige i minst 40 år mellan 16 och 64 års ålder. Enligt en tillfällig reglering som gäller till utgången av 2020 kan garantipension och garantipension till omställningspension betalas ut till personer inom EES samt i Schweiz och i Förenade kungariket (5 kap. 17 a § SFB). Den som beviljats uppehållstillstånd bl.a. som flyktning eller annan skyddsbehövande ska som försäkringstid för garantipension även tillgodoräknas tid under vilken han eller hon varit bosatt i sitt tidigare hemland fr.o.m. det kalenderår då den pensionssökande fyllde 25 år till tidpunkten då han eller hon först ankom till Sverige. Vid beräkningen ska bortses från tid för vilken personen, vid bosättningen i Sverige, har rätt till pension från hemlandet (67 kap. 7 och 8 §§ SFB).

Till och med månaden före den månad då den försäkrade fyller 65 år beaktas vid beräkning av bostadstillägg 96 procent av bostadskostnaden per månad av den del som inte överstiger 5 000 kronor för den som är ogift och 2 500 kronor för den som är gift. Den överskjutande delen av bostadskostnaden beaktas till 70 procent upp till 5 600 kronor respektive 2 800 kronor (102 kap. 22 § SFB).

Från och med den månad en försäkrad fyller 65 år beaktas vid beräkning av bostadstillägg hela bostadskostnaden per månad av den del som inte överstiger 3 000 kronor för den som är ogift och 1 500 kronor för den som är gift. Den överskjutande delen av bostadskostnaden beaktas till 90 procent upp till 5 000 kronor respektive 2 500 kronor. Därutöver beaktas 70 procent av

bostadskostnaden mellan 5 001 kronor och 7 000 kronor respektive 2 501 kronor och 3 500 kronor. Ett belopp om 340 kronor för den som är ogift och 170 kronor för den som är gift ska läggas till bostadskostnaden (102 kap. 22 a § SFB).

Storleken av bostadstillägget är beroende av den bidragsgrundande inkomsten och av reduceringsinkomsten (102 kap. 2 § SFB). Bidragsgrundande inkomst är t.ex. inkomst av tjänst (som tjänst räknas bl.a. lön, pension och sjukpenning), näringsverksamhet, kapital och förmögenhet efter att inkomsten reducerats (102 kap. 3, 5 och 7 §§ SFB). Av 102 kap. 11 § SFB framgår att tillägg till den bidragsgrundande inkomsten ska göras för förmögenhet med 15 procent av den sammanlagda förmögenhet som överstiger 100 000 kronor för den som är ogift och 200 000 kronor för makar.

Enligt 102 kap. 16 § SFB tas i reduceringsinkomsten t.ex. allmän inkomstgrundad pension med i sin helhet medan tjänstepension och privat pension tas med till 80 procent. Arbetsinkomster tas med till 50 procent. Enligt 102 kap. 16 a § SFB ska fr.o.m. den månad när en försäkrad som har hel allmän ålderspension fyller 65 år arbetsinkomsterna dock bara beaktas om de överstiger 24 000 kronor. Vidare ska bl.a. allmän inkomstgrundad pension och arbetsinkomster beaktas med 93 procent, medan garantipension, änkepension och vissa andra inkomster tas upp med 100 procent. Från den reducerade inkomsten dras ett fribelopp av som motsvarar oreducerad basnivå av garantipension för ålderspension (102 kap. 17 § SFB). Vid beräkningen ska den framräknade inkomsten minskas med ett belopp som uppgår till 62 procent av reduceringsinkomsten upp t.o.m. ett prisbasbelopp och med 50 procent av reduceringsinkomsten därutöver (102 kap. 21 och 25 §§ SFB).

Motionerna

Sten Bergheden (M) begär i motion 2019/20:1079 ett tillkännagivande om att utreda en ändring av reglerna för förmögenhet i bostadstillägget till pensionärer. Motionären anger att vissa pensionärer inte får bostadstillägg trots låg pension. Det kan bero på att de har sparat till en buffert för oförutsedda utgifter. Motionären anser att det är anmärkningsvärt att staten bestraffar de som har sparat till en buffert.

I motion 2019/20:1820 begär Sten Bergheden (M) ett tillkännagivande om att förutsättningslöst utreda huruvida bostadstillägget till pensionärer kan följa bostadskostnadernas utveckling på ett bättre sätt än i dag. Motionären anger som skäl att pensionerna under de senaste tio åren legat i det närmaste still i förhållande till köpkraftsutvecklingen, samtidigt som snitthyrororna har ökat med drygt 20 procent och hyrorerna i nyproduktion med drygt 30 procent. Motionären framhåller att tillgängliga bostäder ofta finns i det nyproducerade beståndet och att äldres behov av vård och omsorg kan minskas genom att de bor tillgängligt. Den höjning av taket i bostadstillägget som planeras börja gälla från 2020 är inte tillräcklig för att syftet med bostadstillägget ska kunna

uppfyllas. Taket i bostadstillägget bör på ett bättre sätt än i dag kunna följa bostadskostnadernas utveckling.

I motion 2019/20:1275 av Lars Beckman (M) begärs ett tillkännagivande om att se över möjligheten att ändra beräkningsmetoden för pensioner till ett prisindex som stämmer bättre överens med den konsumtion som är aktuell för de pensionärer som enbart har garantipension. Enligt motionären är dagligvaror, hyra m.m. de vanligaste utgiftsposterna för en pensionär med enbart garantipension. Inköp av bl.a. bilar, vitvaror, hemelektronik väljs bort. Eftersom den senare kategorin konsumtionsvaror ofta har en betydligt lägre prisutveckling än dagligvaror sänks konsumentprisindex till en lägre nivå än vad som motsvarar många pensionärsers aktuella konsumtion.

I motion 2019/20:855 begär Mikael Strandman (SD) ett tillkännagivande om att höja gränsen för tillgångar vid förmögenhetsprövningen gällande bostadstillägg för pensionärer. Med hänsyn till den berättigade oro som många har över låga ersättningsnivåer i pensionsystemet är en ekonomisk buffert motsvarande en genomsnittlig årslön nödvändig. Motionären anser därför att fribeloppet bör höjas från 100 000 kronor till 300 000 kronor för ensamstående och från 200 000 kronor till 450 000 kronor för sammanboende.

I kommittémotion 2019/20:3250 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkande 23 begärs ett tillkännagivande om att se över grunderna för beräkning av försäkringstiden för garantipensioner för utlandsfödda. Motionärerna anför att en flyktning som kommer till Sverige som 60-åring utifrån gällande regelverk kan tillgodoräkna sig full garantipension. Enligt motionärerna är detta inte rimligt.

I kommittémotion 2019/20:587 av Ida Gabrielsson m.fl. (V) yrkande 6 begärs ett tillkännagivande om inkomstindexering av garantipensionen. Motionärerna anför att förvärvsarbete har fått en real inkomstökning med 44,6 procent sedan pensionssystemet infördes. Motsvarande siffra för pensionärer med garantipension är 15,7 procent. Enligt motionärerna bör garantipensionen inkomstindexeras så att pensionärer med garantipension inte ytterligare halkar efter den övriga befolkningen. I yrkande 8, som avser bostadstillägg, begärs ett tillkännagivande om ytterligare harmonisering så att även garantipension, änkepension, etableringsersättning och studiemedel beaktas med 93 procent i beräkningen av reduceringsinkomsten. Motionärerna anser att även dessa inkomster bör omfattas av harmoniseringen och alltså beaktas med 93 procent. Enligt motionärerna är det svårt att se att en sådan ändring skulle ha någon större inverkan på incitamenten att arbeta.

I motion 2019/20:1203 av Isak From och Åsa Karlsson (båda S) begärs ett tillkännagivande om att regeringen vid en kommande översyn bör beakta att pensionsnivån påverkas av civilstånd eller samlevnadsform. Motionärerna anger att regelverket innebär att vissa pensionärer som gifter sig eller blir sambor får lägre pensioner. Det är djupt orättvist att just pensionärer får sänkt inkomst för att de gifter sig eller flyttar ihop.

Utskottets ställningstagande

Den 1 januari 2020 trädde en lagändring i kraft som bl.a. innebar att nivån på garantipensionen och bostadskostnadstaket i bostadstillägget för pensionärer höjdes. Förslagen gynnar kvinnor, oftast äldre och ensamstående, som i störst utsträckning tar del av grundskyddets olika delar. Huvudprincipen i det allmänna pensionssystemet är att pensionen grundar sig på individens förvärvsinkomster under hela livet, den s.k. livsinkomstprincipen. Grundskyddet för pensionärer är ett avsteg från den principen.

Grundskyddet är nödvändigt för att även äldre som inte har haft möjlighet att tjäna in en tillräcklig egen pension ska få en rimlig ekonomisk standard. För att kunna behålla drivkrafterna till arbete och pensionssystemets legitimitet bör det emellertid alltid löna sig att ha arbetat. Pensionen för den som har arbetat ett helt arbetsliv bör därför vara högre än nivån för grundskyddet, dvs. det s.k. respektavståndet ska upprätthållas. Utskottet anser att den höjning som nu genomförts innebär ett tillräckligt skydd mot ekonomisk utsatthet samtidigt som det värnar pensionssystemets livsinkomstprincip.

Eftersom garantipensionen syftar till att täcka grundläggande konsumtionskostnader är det enligt utskottet logiskt att nivån är kopplad till prisindex och på så sätt garanterar köpkraften. Inkomstindex kan sjunka eller reellt minska. I sådana perioder innebär prisindexering en värdesäkring av garantipensionen.

Garantipensionen är för närvarande föremål för utredning, den s.k. Garantipensionsutredningen. I december 2019 lämnade den särskilde utredaren ett delbetänkande (SOU 2019:53). Huvuddragen i de förslag som presenteras i betänkandet är att garantipensionen ska ersättas av en ny förmån kallad grundpension. Grundpensionen ska tjäna in av den försäkrade och beräknas utifrån den tid som personen har arbetat eller varit bosatt i Sverige. Den nya förmånens belopp ska motsvara garantipensionens nuvarande nivå och avtrappas mot den inkomstgrundade allmänna pensionen.

I ett tilläggsdirektiv den 31 oktober 2019 uppdrog regeringen åt Garantipensionsutredningen att bl.a. överväga att avskaffa eller förändra den särregel som gör det möjligt för vissa försäkrade att tillgodoräkna sig bosättnings tid i tidigare hemland vid beräkning av garantipension (dir. 2019:75). Slutbetänkandet ska lämnas senast den 31 maj 2020.

Såvitt avser bostadstillägg till pensionärer anser utskottet inte att det finns skäl för att vid inkomstprövningen undanta ytterligare förmögenhet från beräkningsunderlaget. Vidare har utskottet tidigare framhållit att en utformning av bostadstillägget där hänsyn tas till om inkomsterna härrör från eget arbete eller inte är av central betydelse. Det är därför inte motiverat att behandla alla inkomster på samma sätt.

Mot bakgrund av det anförda ser utskottet inte något skäl för riksdagen att i nuläget göra ett tillkännagivande om ytterligare höjning, utredning eller översyn av garantipensionen eller bostadstillägget. Därmed avstyrks motionerna 2019/20:1079 (M), 2019/20:1275 (M), 2019/20:1820 (M), 2019/20:855 (SD), 2019/20:3250 (C) yrkande 23, 2019/20:587 (V) yrkandena 6 och 8 samt 2019/20:1203 (S).

Efterlevandepension

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om behovet av omställningspension för personer som fyllt 65 år.

Gällande ordning

Efterlevandepension kan lämnas i form av barnpension, omställningspension och änkepension. Omställningspension regleras bl.a. i 80 kap. SFB. En efterlevande make, som stadigvarande sammanbodde med sin make vid dennes död, har rätt till allmän omställningspension om denne var försäkrad för sådan förmån enligt 4 och 6 kap. SFB och den efterlevande vid dödsfallet stadigvarande sammanbodde med barn under 18 år, som stod under vårdnad av makarna eller en av dem, eller oavbrutet hade sammanbott med maken under en tid av minst fem år fram till dödsfallet (80 kap. 3 § SFB).

Omställningspension lämnas under tolv månader från tidpunkten för dödsfallet (80 kap. 5 § SFB). Under vissa förutsättningar kan förlängd omställningspension beviljas (80 kap. 6 och 7 §§ SFB). Omställningspension lämnas dock längst t.o.m. månaden före den då den efterlevande fyller 65 år (77 kap. 18 § SFB).

Motionen

I motion 2019/20:3039 begär Serkan Köse (S) ett tillkännagivande om behovet av omställningspension vid dödsfall. Motionären framhåller att omställningspension inte utgår om den efterlevande har fyllt 65 år. Motionären anser att efterlevande oavsett ålder behöver en tid för att ställa om ekonomiskt. Enligt motionären bör det ses över om regelverket uppfyller detta syfte.

Utskottets ställningstagande

I regleringsbrevet för 2018 fick Pensionsmyndigheten i uppdrag att göra en jämförande analys av efterlevandeskyddet före och efter 65 års ålder och utreda om avvägningen av de skilda förutsättningarna som alltfjämt gäller är rimlig. Pensionsmyndigheten har återrapporterat uppdraget till regeringen. I rapporten *Analys av efterlevandeskyddet från november 2018* dras slutsatsen att lagstiftaren antingen bör avskaffa 65-årsgränsen och ge omställningspension till alla oavsett ålder, alternativt ska staten inte ge omställningspension till någon efterlevande som inte har barn under 18 år. Myndighetens slutsatser kommer att analyseras vidare inom Regeringskansliet. Mot denna bakgrund anser utskottet att det inte finns skäl för riksdagen att göra något tillkännagivande till regeringen om åldersgränsen för omställningspension. Därmed avstyrks motion 2019/20:3039 (S).

Reservationer

1. Inkomstgrundad ålderspension, punkt 1 (SD)

av Linda Lindberg (SD), Carina Ståhl Herrstedt (SD) och Magnus Persson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2019/20:629 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkande 5 och
avslår motionerna
2019/20:450 av Hillevi Larsson (S),
2019/20:587 av Ida Gabrielsson m.fl. (V) yrkandena 1–5,
2019/20:1076 av Sten Bergheden (M) yrkandena 1 och 2,
2019/20:1695 av Johnny Skalin (SD),
2019/20:1722 av Helena Bouveng (M),
2019/20:2582 av Ann-Britt Åsebol (M),
2019/20:2990 av Hans Eklind m.fl. (KD) yrkandena 1, 4, 7 och 8,
2019/20:3105 av Ebba Busch Thor m.fl. (KD) yrkandena 14 och 15 samt
2019/20:3250 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkandena 15 och 16.

Ställningstagande

Ingen ska behöva arbeta långt över pensionsåldern endast för att övergången mellan lön och pension annars skulle bli ekonomiskt förödande. Att arbeta efter pensionsåldern måste vara frivilligt och inte avhängigt enbart ekonomiska faktorer.

Den nya riktåldern tar inte hänsyn till att det inte finns en enda gemensam pensionsålder som lämpar sig för alla individer och alla yrkesgrupper. De som är utslitna som ett resultat av ett långt och krävande yrkesliv ska inte tvingas att stanna på arbetsmarknaden mot sin vilja. De som däremot känner sig kapabla och vill fortsätta sitt yrkesverksamma liv ska erbjudas incitament att stanna kvar på arbetsmarknaden, exempelvis genom rätten att gå ned i arbetstid samt genom införandet av ett särskilt jobbskatteavdrag för äldre som frivilligt stannar kvar på arbetsmarknaden. Reformen om att införa en ny och högre riktålder för pension bör därför rivas upp.

2. Inkomstgrundad ålderspension, punkt 1 (C)

av Solveig Zander (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2019/20:3250 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkandena 15 och 16,
bifaller delvis motion

2019/20:1722 av Helena Bouveng (M) och
avslår motionerna

2019/20:450 av Hillevi Larsson (S),

2019/20:587 av Ida Gabrielsson m.fl. (V) yrkandena 1–5,

2019/20:629 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkande 5,

2019/20:1076 av Sten Bergheden (M) yrkandena 1 och 2,

2019/20:1695 av Johnny Skalin (SD),

2019/20:2582 av Ann-Britt Åsebol (M),

2019/20:2990 av Hans Eklind m.fl. (KD) yrkandena 1, 4, 7 och 8 samt

2019/20:3105 av Ebba Busch Thor m.fl. (KD) yrkandena 14 och 15.

Ställningstagande

En ojämsställd arbetsmarknad bidrar kraftigt till ojämsställda pensioner. För att uppnå jämsställda pensioner behöver både arbetslivet och familjelivet bli jämsställt. Under småbarnsåren, då den obetalda arbetsbelastningen är extra ojäms, bör därför pensionsrätter delas rakt av mellan föräldrarna.

Var och en ska få välja själv, men för att kunna göra ett bra val behövs tillgång till information om hur föräldraledighet, deltidsarbete och pensions-sparande påverkar den framtida ekonomin. Pensionsmyndigheten bör, i sam-verkan med berörda parter – t.ex. mödravård, Försäkringskassan, Skatteverket, skolan och banker – ges ett informationsuppdrag om livsinkomstprincipen som riktar sig till föräldrar. I uppdraget ska även det privata pensionssparan-dets roll för egenföretagare inkluderas.

3. Inkomstgrundad ålderspension, punkt 1 (V)

av Nooshi Dadgostar (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2019/20:587 av Ida Gabrielsson m.fl. (V) yrkandena 1–5 och avslår motionerna

2019/20:450 av Hillevi Larsson (S),

2019/20:629 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkande 5,

2019/20:1076 av Sten Bergheden (M) yrkandena 1 och 2,

2019/20:1695 av Johnny Skalin (SD),

2019/20:1722 av Helena Bouveng (M),

2019/20:2582 av Ann-Britt Åsebol (M),

2019/20:2990 av Hans Eklind m.fl. (KD) yrkandena 1, 4, 7 och 8,

2019/20:3105 av Ebba Busch Thor m.fl. (KD) yrkandena 14 och 15 samt

2019/20:3250 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkandena 15 och 16.

Ställningstagande

Pensionssystemet måste vara utformat så att det går att känna trygghet i att pensionen kommer att gå att leva på. Det nuvarande systemet är ”stabilt”, men oförutsägbart och otrött. Systemet förstärker ojämlikheten som finns på arbetsmarknaden eftersom det bygger på livsinkomstprincipen. De som kan jobba längre – alltså högre tjänstemän och akademiker – premieras medan de som haft avbrott från arbetet i form av sjukskrivning och arbetslöshet eller går i pension tidigare – t.ex. LO-grupper – får en lägre pension. Vidare måste pensionssystemet åtgärda problemet att skillnaden i medellivslängd skapar en situation där lågutbildade, som ofta har lägre medellivslängd, får sänkta pensioner när medellivslängden ökar. När det nuvarande systemet infördes gjordes bedömningen att 42 år i yrkeslivet skulle motsvara nivån i det gamla pensionssystemet. I dag stämmer inte detta; även efter ett långt yrkesliv kan det för många vara omöjligt att uppnå en pension som är högre än garantipensionen.

Det nuvarande pensionssystemet saknar demokratisk legitimitet. Lösningen med en pensionsgrupp som står över partipolitiken hindrar nödvändiga reformer. En parlamentarisk utredning med uppdrag att skapa ett mer förutsägbart, jämställt och jämlikt pensionssystem bör tillsättas.

Skillnaden mellan kvinnors och mäns pensioner är stor, och en av de viktigaste orsakerna är att kvinnor tar ett större ansvar för barn och hem, med högre sjukfrånvaro, längre föräldraledighet, sämre karriärmöjligheter och större andel deltidsarbete som följd. Det leder till inkomstbortfall. Löneskillnader i sig är också en orsak. Utvecklingen mot jämställda löner går långsamt; i nuvarande takt skulle pensionerna bli jämställda först om 30 till 40 år. Vidare bidrar också faktumet att kvinnor ofta lever längre än sina manliga partner till att de får en sämre ekonomi som ensamstående pensionärer än vad manliga pensionärer får, vilka i större utsträckning lever tillsammans med en partner. Inkomstbortfall är även i princip omöjligt att ta igen för den som inte vistats i

Sverige tillräckligt länge för att kvalificera sig för full pension, trots att personen har arbetat under hela tiden. Det finns ett behov av att reformera pensionssystemet i grunden. Samtidigt finns det delar av dagens system som kan och bör reformeras mer skyndsamt. Bland annat bör avgiften till premiepensionssystemet, på 2,5 procent, tillföras inkomstpensionssystemet. Med en sådan ändring hade minskningen av pensionerna under de senaste åren kunnat undvikas. Det är också orimligt att varje år ge finansiella institut tillgång till miljarder kronor som de kan ta ut vinst från i sin förvaltning. Ett ”robust” system är en klen tröst för dem som inte kan leva på sin pension och som även i framtiden får räkna med sänkta pensioner under dåliga år.

Huvudorsaken till att pensionssystemet ger låga pensioner är att pensionssystemet är underfinansierat, inte att pensionsåldern är för låg. En höjning av pensionsinbetalningarna bör göras retroaktivt så att pensionsrätterna för dagens pensionärer räknas upp på samma sätt som för de som förvärvsarbetar i dag. De fördelningspolitiska konsekvenserna av en sådan höjning bör utredas så att de med lägst pensioner inte missgynnas.

Pensionsavgiften vid föräldraledighet, vård av barn, sjukfrånvaro och arbetslöshet bör beräknas på bakomliggande inkomst och inte på utbetald ersättning.

Det bör även utredas hur systemet med en inbyggd broms kan avskaffas. Vid lanseringen av det nuvarande systemet försäkrades att den automatiska balanseringen endast skulle slå till i extremfall, men sedan 2010 har den aktiverats tre gånger.

4. Inkomstgrundad ålderspension, punkt 1 (KD)

av Hans Eklind (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2019/20:2990 av Hans Eklind m.fl. (KD) yrkandena 1, 4, 7 och 8 samt

2019/20:3105 av Ebba Busch Thor m.fl. (KD) yrkandena 14 och 15 samt avslår motionerna

2019/20:450 av Hillevi Larsson (S),

2019/20:587 av Ida Gabrielsson m.fl. (V) yrkandena 1–5,

2019/20:629 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkande 5,

2019/20:1076 av Sten Bergheden (M) yrkandena 1 och 2,

2019/20:1695 av Johnny Skalin (SD),

2019/20:1722 av Helena Bouveng (M),

2019/20:2582 av Ann-Britt Åsebol (M) och

2019/20:3250 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkandena 15 och 16.

Ställningstagande

En sammanhållen politik med inriktning mot de äldre i samhället får inte och kan inte bara handla om vård och omsorg. Det friska åldrandet, att se äldre som en resurs och ett väl fungerande samspel mellan generationer är lika viktiga beståndsdelar. Det offentliga insatser måste utformas så att de medverkar till detta. Det är naturligt att pensionsåldern justeras upp när medellivslängden ökar. För de som är 69 år eller äldre och fortsätter att arbeta bör ytterligare skattelättnader införas för att stärka incitamenten och möjligheterna att stanna kvar längre på arbetsmarknaden. Det finns vidare anledning att se över vad som kan göras för att tidigarelägga inträdet på arbetsmarknaden, genom bl.a. en s.k. examensbonus.

Alltför få känner till möjligheten till överföring av premiepension mellan gifta och registrerade partner. Det bör fortsättningsvis vara möjligt att överföra hela sin premiepension, men starka jämställdhetsskäl talar för att grundregeln ska vara att den intjänade premiepensionen automatiskt delas lika mellan makar eller registrerade partner med gemensamma barn som inte fyllt tolv. Den som vill frångå regeln får i stället aktivt begära det. Det bör även utredas om samma förutsättningar kan gälla sammanboende med gemensamma barn. För att uppmuntra överföring bör det avdrag som görs vid överföring av premiepension slopas.

5. Garantipension och bostadstillägg, punkt 2 (C)

av Solveig Zander (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkänner detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2019/20:3250 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkande 23 och avslår motionerna

2019/20:587 av Ida Gabrielsson m.fl. (V) yrkandena 6 och 8,

2019/20:855 av Mikael Strandman (SD),

2019/20:1079 av Sten Bergheden (M),

2019/20:1203 av Isak From och Åsa Karlsson (båda S),

2019/20:1275 av Lars Beckman (M) och

2019/20:1820 av Sten Bergheden (M).

Ställningstagande

För den som har beviljats uppehållstillstånd som flykting enligt 4 kap. 1 § eller som annan skyddsbehövande enligt 4 kap. 2 eller 2 a § utlänningslagen (2005:716) eller enligt motsvarande äldre bestämmelser, alternativt beviljats statusförklaring enligt 4 kap. 3 c § utlänningslagen eller motsvarande förklaring enligt äldre bestämmelser, kan som försäkringstid för garantipension även räknas tid under vilken han eller hon har varit bosatt i sitt tidigare hemland fr.o.m. det kalenderår då han eller hon fyllde 25 år till tidpunkten då han eller hon först ankom till Sverige. Det innebär att en person som kommer som flykting till Sverige som 60-åring kan tillgodoräkna sig full garantipension. Detta är inte rimligt. Beräkningsgrunderna för utrikesföddas pensioner bör ses över.

6. Garantipension och bostadstillägg, punkt 2 (V)

av Nooshi Dadgostar (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2019/20:587 av Ida Gabrielsson m.fl. (V) yrkandena 6 och 8 samt
avslår motionerna
2019/20:855 av Mikael Strandman (SD),
2019/20:1079 av Sten Bergheden (M),
2019/20:1203 av Isak From och Åsa Karlsson (båda S),
2019/20:1275 av Lars Beckman (M),
2019/20:1820 av Sten Bergheden (M) och
2019/20:3250 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkande 23.

Ställningstagande

Garantipensionen måste hålla jämna steg med övriga pensioner och den allmänna löneutvecklingen för att de som har garantipension inte ytterligare ska halka efter den övriga befolkningen ekonomiskt. Garantipensionen behöver därför inkomstindexeras.

Även garantipension, änkepension, etableringsersättning och studiemedel bör beaktas med 93 procent vid beräkningen av reduceringsinkomsten i bostadstillägget för pensionärer. En sådan ytterligare harmonisering skulle inte få någon större inverkan på incitamenten att arbeta.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2019/20

2019/20:450 av Hillevi Larsson (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om information till nyblivna pensionärer och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:587 av Ida Gabrielsson m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska tillsätta en parlamentarisk utredning med uppdrag att skapa ett mer förutsägbart, jämlikt och jämställt pensionssystem och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag på höjda inbetalningar till pensionssystemet och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma med förslag om att pensionsavgiften vid föräldraledighet, vård av barn, sjukfrånvaro och arbetslöshet bör beräknas på bakomliggande inkomst och inte på utbetald ersättning och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avgiften till premiepensionssystemet i framtiden bör tillföras inkomstpensionssystemet och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda hur den automatiska bromsen kan ersättas med ett system där beslut om sänkta pensioner tas i riksdagen och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma med förslag om inkomstindexering av garantipensionen och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om ytterligare harmonisering så att även garantipension, änkepension, etableringsersättning och studiemedel beaktas med 93 procent i beräkningen av reduceringsinkomsten och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:629 av Julia Kronlid m.fl. (SD):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att riva upp reformen om ny och högre riktålder för pension och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:855 av Mikael Strandman (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att höja gränsen för tillgångar vid förmögenhetsprövningen gällande bostadstillägg för pensionärer och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:1076 av Sten Bergheden (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det i pensionssystemet måste löna sig i högre grad att ha arbetat och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjligheten att tillsätta en extern utredning som utvärderar pensionsreformen i sin helhet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2019/20:1079 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att utreda en förändring av reglerna för förmögenhet i bostadstillägget till pensionärer och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:1203 av Isak From och Åsa Karlsson (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen vid en kommande översyn bör beakta att pensionsnivån påverkas av civilstånd eller samlevnadsform och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:1275 av Lars Beckman (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att ändra beräkningsmetoden för pensioner till ett prisindex som stämmer bättre överens med den konsumtion som är aktuell för de pensionärer som enbart har garantipension, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2019/20:1695 av Johnny Skalin (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att risksäkra AP7 Såfa och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:1722 av Helena Bouveng (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om delade pensionspoäng och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:1820 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förutsättningslöst utreda huruvida bostadstillägget till pensionärer kan följa

bostadskostnadernas utveckling på ett bättre sätt än i dag och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2582 av Ann-Britt Åsebol (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av mer flexibilitet och förbättrad information vid val av tjänstepensionsuttag och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2990 av Hans Eklind m.fl. (KD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett seniorvänligt samhälle där alla kan åldras i trygghet och värdighet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka drivkrafterna för ett längre yrkesliv och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att premiepensionen automatiskt ska delas lika mellan föräldrar som har barn som inte fyllt tolv år, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att slopa det avdrag som görs vid överföring av premiepension och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:3039 av Serkan Köse (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av omställningspensionen vid dödsfall och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:3105 av Ebba Busch Thor m.fl. (KD):

14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att premiepensionen automatiskt ska delas lika mellan föräldrar med gemensamma barn som inte har fyllt tolv år, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att slopa det avdrag som görs vid överföring av premiepension och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:3250 av Solveig Zander m.fl. (C):

15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att låta pensionsrätter delas rakt av mellan föräldrarna under småbarnsåren, då den obetalda arbetsbelastningen är extra ojämn, och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Pensionsmyndigheten i samverkan med berörda parter ett

informationsuppdrag om livsinkomst och tillkännager detta för regeringen.

23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över grunderna för beräkning av försäkringstiden för garantipensioner avseende utlandsfödda och tillkännager detta för regeringen.